

A·S·PUŞKIN

POVEŞTI

EDITURA ION CREANGĂ,
BUCUREŞTI
EDITURA MALÎŞ,
MOSCOVA

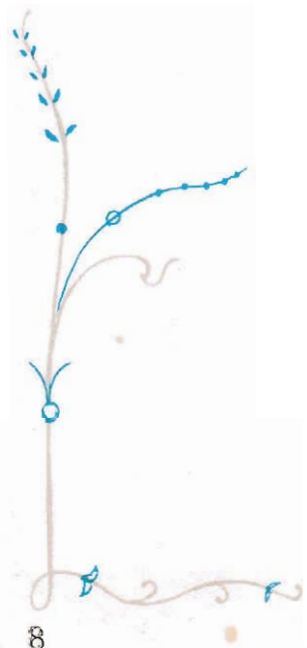

·B·A·S·M·I·U·I·
C·U·I·P·E·S·C·A·I·R·U·I·
S·I·P·E·S·T·I·S·O·R·U·I·

De demult un unchiaș și o babă,
Chiar pe țărmul mării albastre,
Locuiau într-un șubred bordei.
Își târau lipsa lor — golănei,
De ani grei — peste treizeci și trei.
Ca pescar, trai amar trăgea moșul,
Baba-abia dintr-un fus sfîrîia...

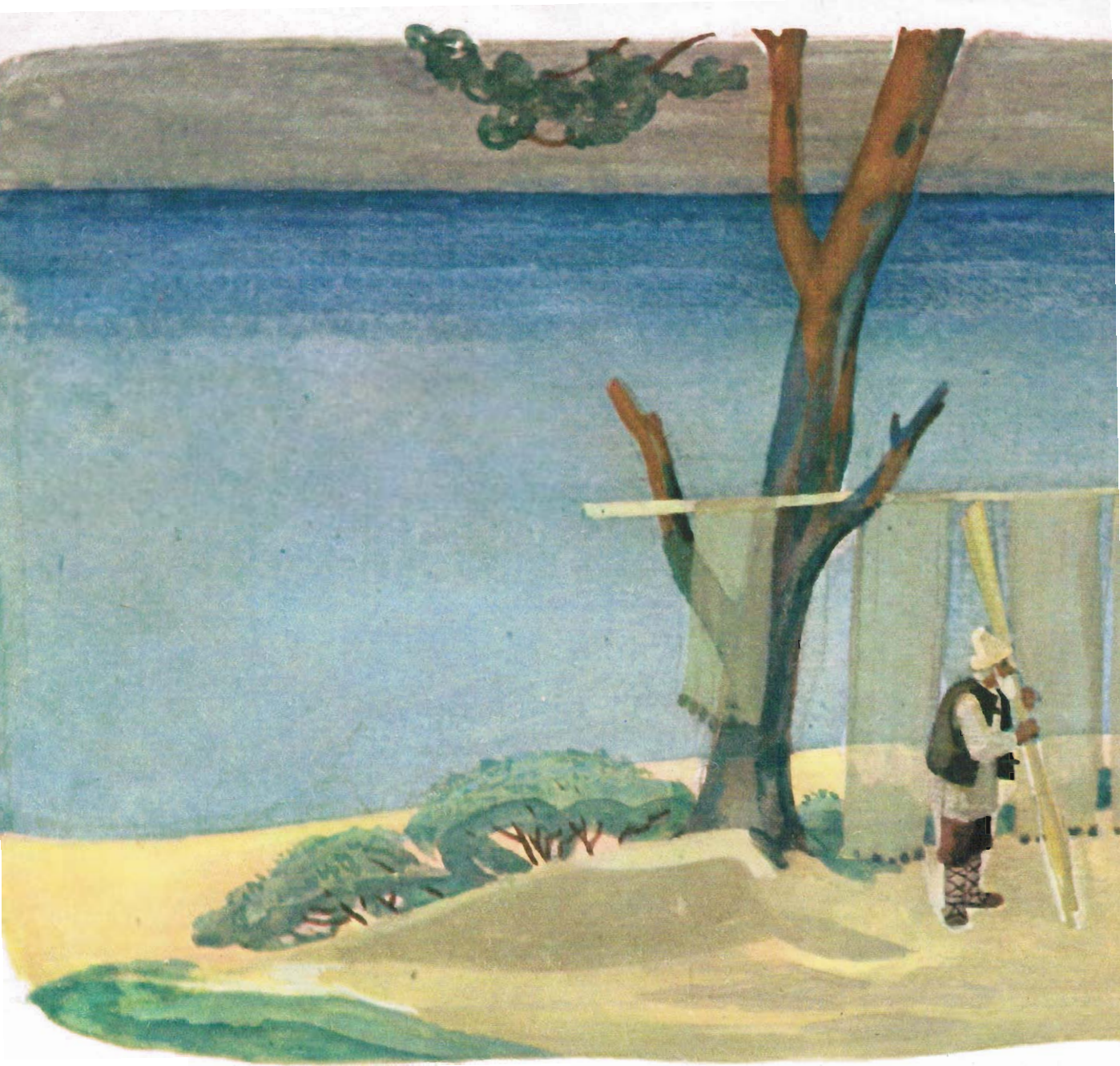

Într-o zi, cînd zvîrli el năvodul,
Scoase doar buruiiană de mare,
Năvodind într-al doilea la larg,
Smulse iarbă-ncilcită de plaur;
Și-ncercînd iar noroc—sărântoc,
Prinse-n mreje un pește micuț,
Dar cu totul—cu totul de aur!
Ce duios s-a rugat peștișorul,
Ce frumos—cu ce grai omenesc:
„Dă-mi, tu, moșule, drumul în mare,
Că-ți voi da răsplătirea cea mare,

Îți voi da ce dorești să-ți gîndești!
S-a mirat minunat bietul moș,
Că în treizeci și trei ani de trudă,
Nu-i fu dat, glas de pește, s-audă.
Milostiv, din pornire și fire,
I-a dat drumul cu drag alintîndu-l:
„Mergi cu bine — păzească-te cerul,
N-am nevoie de plată-răsplată!
Du-te acasă, în marea albastră,
Și fii slobod, și-n voie înoată,
Peștișor — peștișoare de aur“.

Cînd acasă la masă, unchiașul
Pomenește și babii minunea,
I-a zis: „Astăzi prinsei un peștiuț,
Dar de aur, și nu ca toți peștii;
Că-mi vorbea, ca un om, năzdrăvanul,
În rugare, să-i dau drumul în mare,
Îmbiindu-mi, drept scumpă răsplată,
Împlinirea dorinței pe dată!

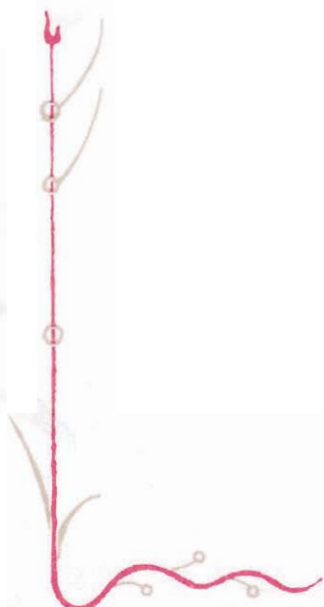

Nu-ndrăznii a-mi dori vreo dorință,
Slobozindu-l în marea albastră“.
Aflind treaba, se minie baba:
„Ei, nu zău — ai rămas nătărău!
Cît de cît — nici atît, să nu ceri?
Of, măcar, de-l rugai să dea dar
O covată, c-a noastră e toată
Găurită, și curge la fund!“

Haida-moșul, a luat-o spre prund,
 Către marea mare albastră,
 Care-n freamăt grăbit s-a umbrit,
 Cîț unchiașul să strige-a pornit:
 „Peștișor, peștișor mic de aur“.
 Înotînd s-a ivit peștișorul,
 Întrebînd pe bătrîn: „Ce ți-e dorul?“
 Iar unchiașul făcînd plecăciune,
 Turburat, tremurat prinde-a spune:
 „Preamărite, iubite stăpîne,
 Peștișor, peștișor mic de aur,
 M-a făcut de ocară bătrîna,
 Sîcînd bătrînețele mele,
 C-are lipsă de altă covată,
 Fiîndc-a noastră la fund e crăpată“.

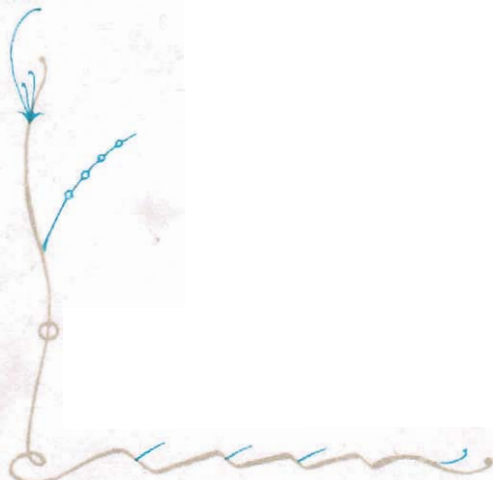

Și-a răspuns peștișorul de aur:
„Mergi acasă — în voie — și lasă,
Căpăta-vei covată, pe dată“.

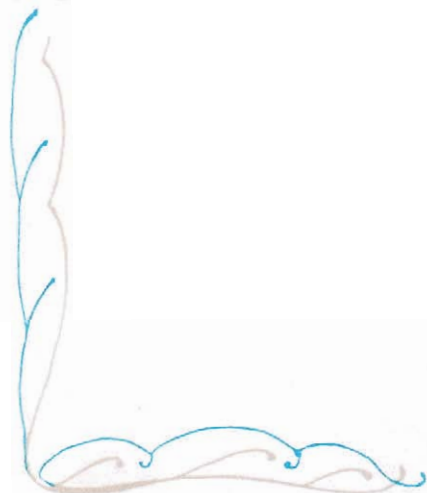
IN apoindu-se vede — nu crede:
Lîngă babă, nouța covată!
Dar bătrîna e mai țandărată:
„Ticăloase ponoase brodești,
Un alt dar n-ai habar să poștești?
Ce săracă scofală o troacă!
Haida, cară-te iute — napoi,
Și ai spor, la ce-ți este dator,
Înapoi du-te iar la baboi,
Ploconindu-te cere-i de zor
Să ne dea pentru noi un căsoi“.

S-a dus moșul la marea albastră,
 Clătina, se-ncrunta marea albastră
 Și-a-nceput să își strige unchiuțul
 Peștișorul de aur, peștiuțul.
 În plutit, s-a ivit peștișorul,
 Întrebînd pe unchiaș: „Ce ți-e dorul?“
 Plecăciune făcînd, moșul spune:
 „Preamărite stăpîn peștișor,
 Fie-ți milă de mine, stăpîne,
 M-a făcut de nimica bābica,
 Ocārînd bătrînețea mea slabă,
 Cā vrea casă ca cei înstāriți“.
 Și-a rāspuns peștișorul de aur:
 „Mergi acasā, în voie, și lasā,
 Vei avea, cum vrea ea, casa casā“.
 Cît zorea cu temei, spre bordei,
 N-a mai dat de bordeiul surpat.
 Din gunoi, un căsoi s-a-nālțat,
 Cu cerdac, și hogeac, tencuit,
 Și cu poarta-n stejar dālțuit.
 Și-afarā stā baba sub geam
 Bombānind, drācuind, de haram:
 „Dobitoc, ticālos, pācātos,
 Milogiși o cocioabā pe grind!
 Sā te cari la chiticul de jos,
 Ce folos, temeneli-ploconeli,
 De poveste, lehamite-mi-este
 Sā mă știu o țarancā pirlitā,
 Vreau sā fiu boieroaicā slāvītā!“

S

-a dus moșul la marea albastră,
Vălurea, mohorea marea-albastră.
Bătrîiorul chemă peștișorul
Și-apăru peștișorul de aur
Întrebîndu-l din nou:

„Ce ți-e dorul?“

Ploconit moșul iar s-a jelit:
„Fie-ți milă, stăpîn peștișor,

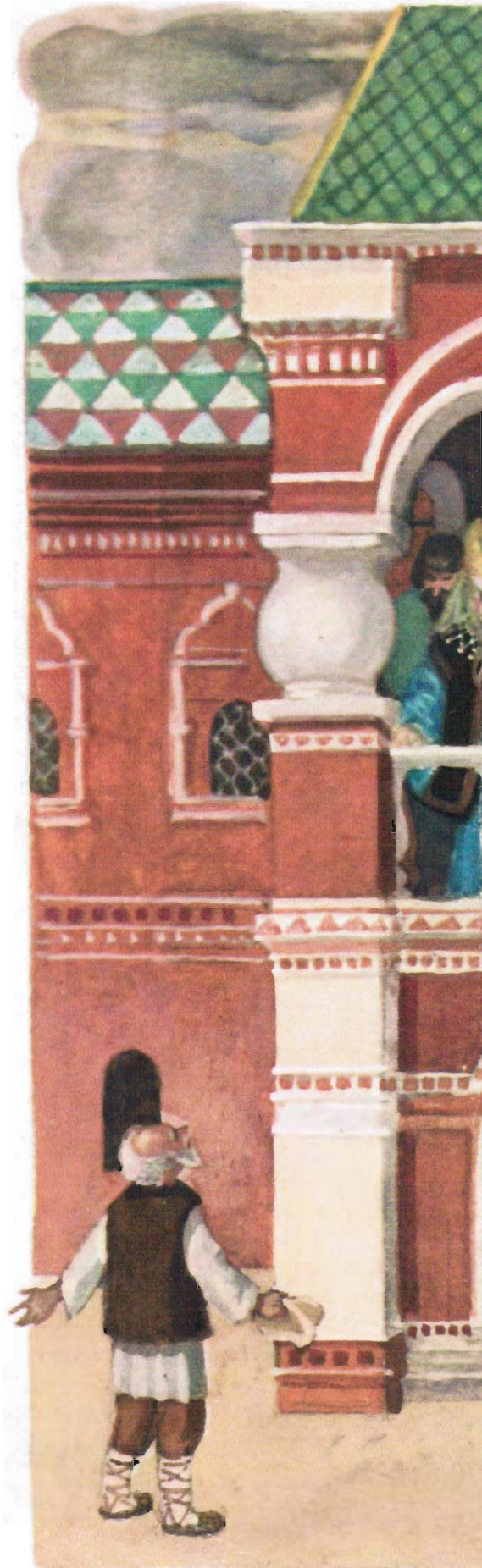
Că mă pune iar baba pe zor,
Chiar de rîs bătrînețele-mi face,
Tot poftindu-și și nedîndu-mi pace
Nu mai rabdă să fie țarancă,
Ci se vrea boieroaiă curteancă“.
Și-a răspuns peștișorul de aur:
„Mergi în voie — atîta nevoie!
Împlinită să-ți fie dorința!“

BIBLIOTECA JUDEȚULUI BRAȘOV
Inv. nr. 485.5/5

BIBLIOTECA JUDEȚULUI
BRAȘOV
Copil și tineret

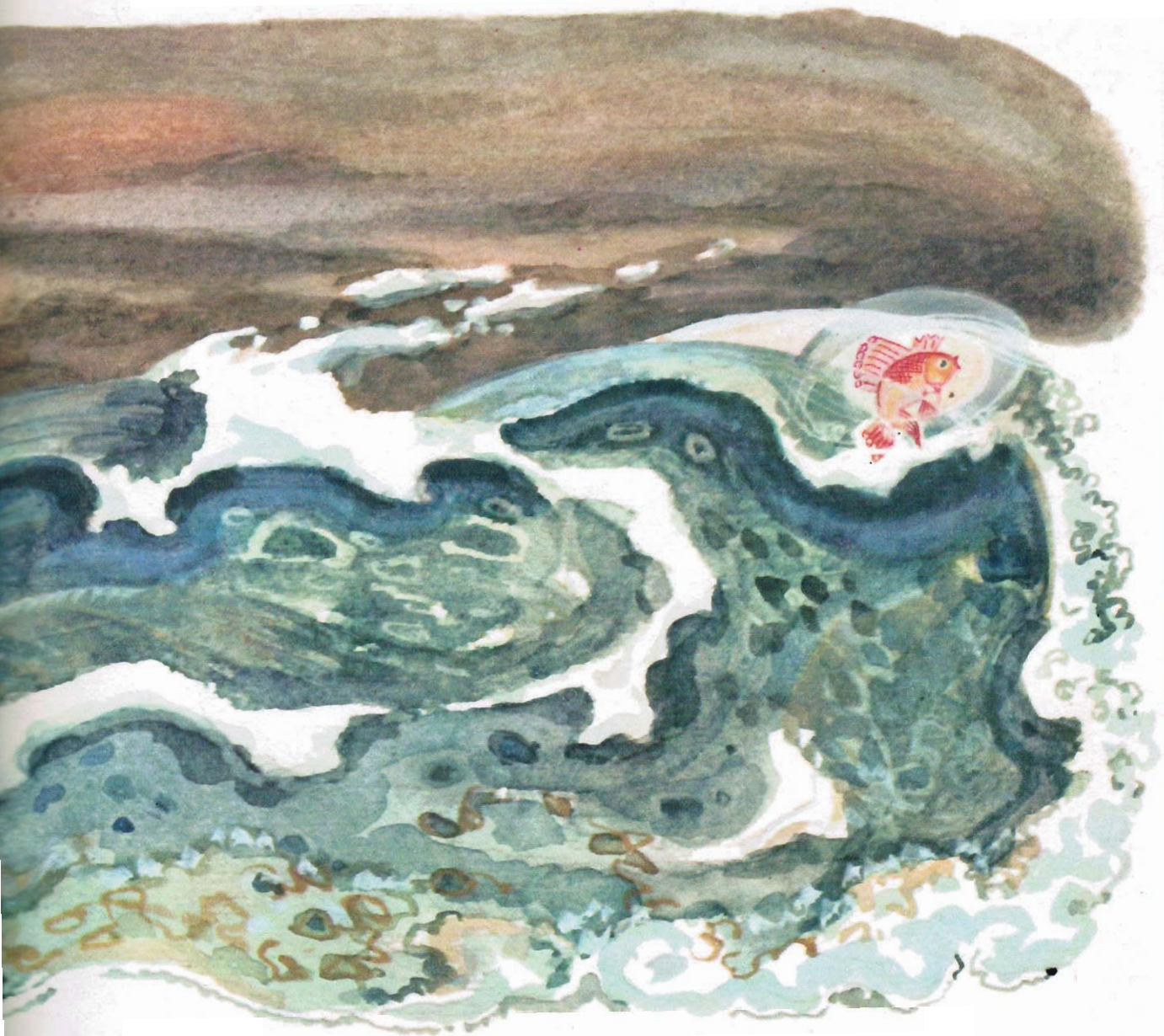
Cînd se-ntoarse iar moșul, săracul,
Chiar din drum, îl uimește conacul.
În cerdacul, cu stîlpii de piatră,
Cotoroața, cu conciu-n beteală,
Cu scurteica samur pînă-n poală.
La grumaz, cu șirag de olmaz.
Cu inelele-n rînduri, la mîini,
Cu ciubotele roșii-ncălțată,
La refec lua pe biete slujnici,
Le lipea, zgîlțindu-le ciuful.
Agrăiește iar moșul pe babă:
„Ți-a trecut, inimioară, năduful?
Ajunseși tu cocoana cea mare!”
Baba-n ciudă răcni pătimașe,
Poruncindu-i: „La grajd — mă rîndașe!”

Au trecut șapte zile, și șapte,
S-a scrîntit, mai cumplit, hodoroaga,
Trimițînd pe moșneag după pește:
„Să te-apuci, să te duci. Poruncește
Peștișorului nostru de aur,
Să-nțeleagă: nu vreau să mai fîu
Boieroaică de viță — ci țiu
Să mă facă țarină, crăiasă”
„Nu ți-e bine — ce-ți vine să-i cei?
Ai gustat măselariță, babo?
În pornire ți-ar fi peste fire
Și purtarea, și graiul subțire!
Vrei să rîdă o țară de tine?”
Să plesnească de ciudă, cea babă,
Peste ochi, își cîrpește unchiașul:
„Îndrăznești să crîcnești, țopîrlane,
Uîți că mi-s boieroaică, mîrlane?
Fugi la mare, cît nu te silesc,
Țin să fac, după plac, ce poftesc!”

S-a fost dus iar unchiașul, la mare,
Cătrănită bufnea marea-albastră.
El chemă peștișorul de aur.
S-a ivit, în plutit, peștișorul,
Întrebându-l pe moș: „Ce ți-e dorul?“
Și i-a spus, prea supus, bietul moș:

„Iar bufnește, trăznește băboia,
Boieria-i sătulă s-o țină,
Mi-a pus vină că nu e țarină“.
Și-a răspuns peștișorul de aur:
„Mergi acasă — pe voie, și lasă,
Va fi baba țarină-crăiasă“.

Si se-ntoarse unchiașul la babă,
 Vede-n grabă — palatul de țar,
 Baba sus popoțată-n colțar,
 Într-un roi de vătafi și curteni,
 Cu paharnici ce-i toarnă, din plin,
 Vin străin, ce spumește ca marea.
 Și pitarii-i îmbie, să-mbuce,
 Chipuri coapte în turta cea dulce,
 Iar în juru-i stă straja, cu paza,
 Tot oșteni cu baltage pe umăr.
 De-al lor număr, se sperie moșul,
 Cu genunchii muiăți, dînd să vină,
 I-a urat: „Să trăiești, preaslăvită,
 Că grozav mai arăți ca țarină!
 Cel puțin — ești deplin mulțumită?“
 Dar spre el — baba fel — nici nu cată.
 Chiondănit, a clipit, încruntată
 Și vătafi și curteni l-înghiontesc,
 Îmbrîncind, din genunchi îl urnesc,
 Și spre ușă-l dau dura străjerii,
 Cu baltagele gata să-l toace,
 Cît norodul cu tifla îi face:
 „Hei, așa ți se cade, neroade,
 Că din băț, ai să capeți învăț
 Cînd nu știi cît de lung ți-este nasul“ .

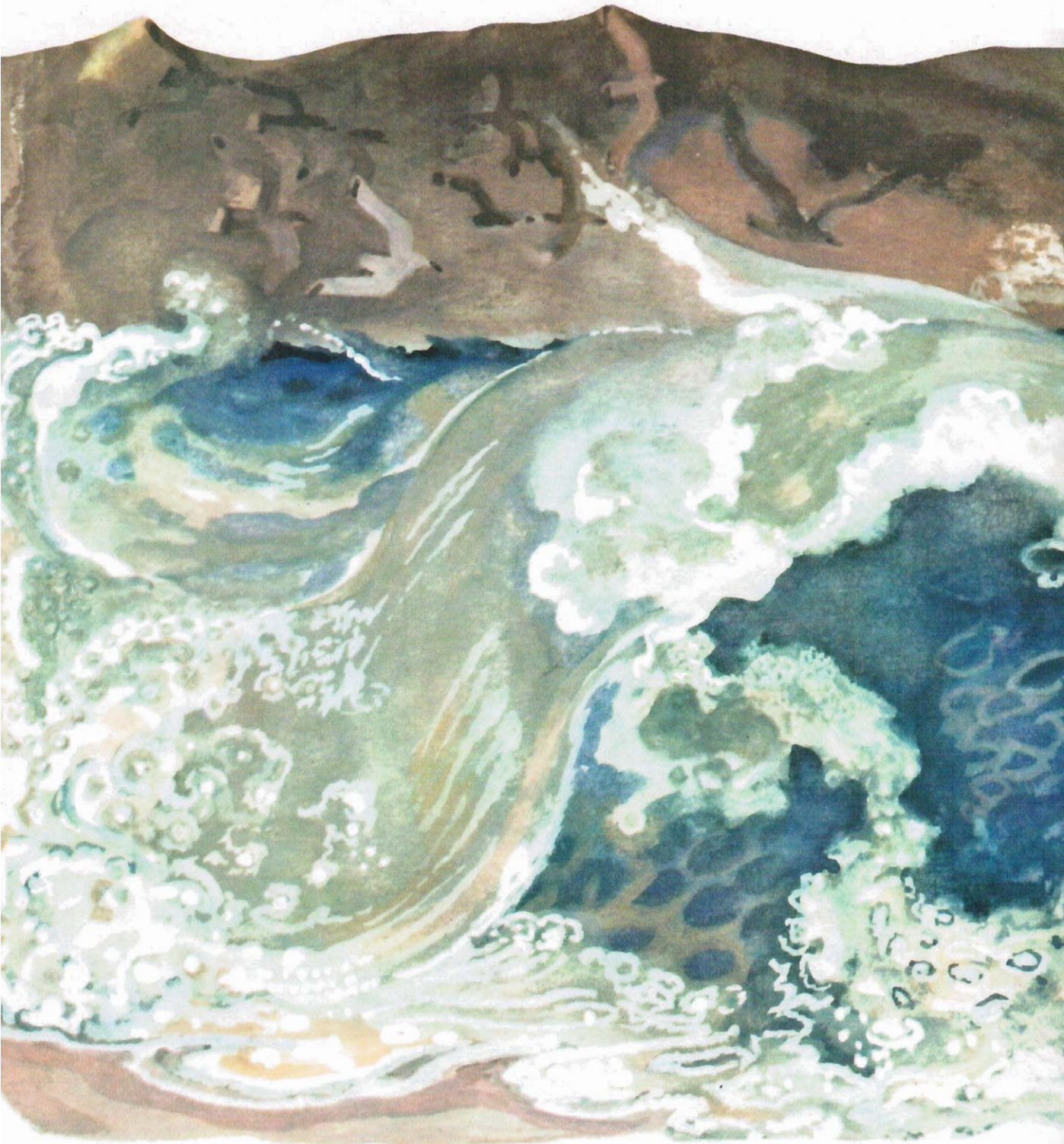

Sapte zile trec iar, ș-alte șapte
S-a țicnit a băbuță mai rău
Trimițînd pe ispravnici la moș,
Să-l aducă pe sus, cum i-a spus
Pe netrebnic, nevolnic la fapte,

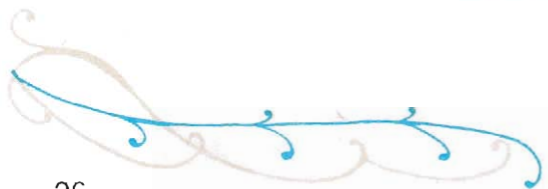

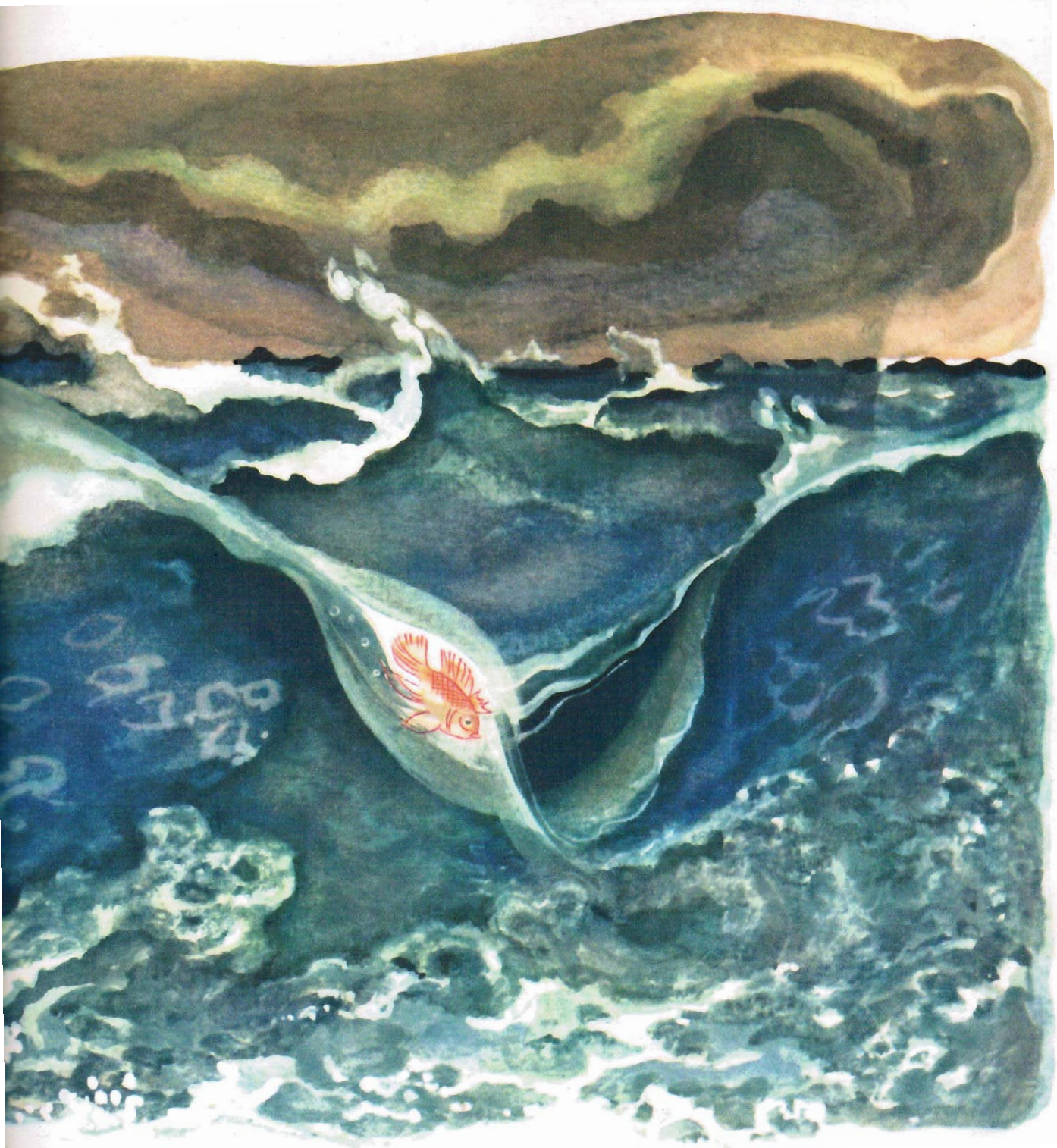
„Să-ți faci drum la peștiuț, chiar acum,
Că mi-e greață și scîrbă amară
Să fiu doară țarină pe țară;
Să mă scoată-mpărată pe mări,
Să mă-ntind peste albastrele mări!
Și la treabă, ca slugă, pe grabă,
Vreau să-mi stea peștișorul de aur!“

IN-a zis mîlc—bietul moș ticăit,
Piitul din glas i-a pierit.
Și-a pornit, înspre marea albastră
Ce gema, duduia, învrăjbită.

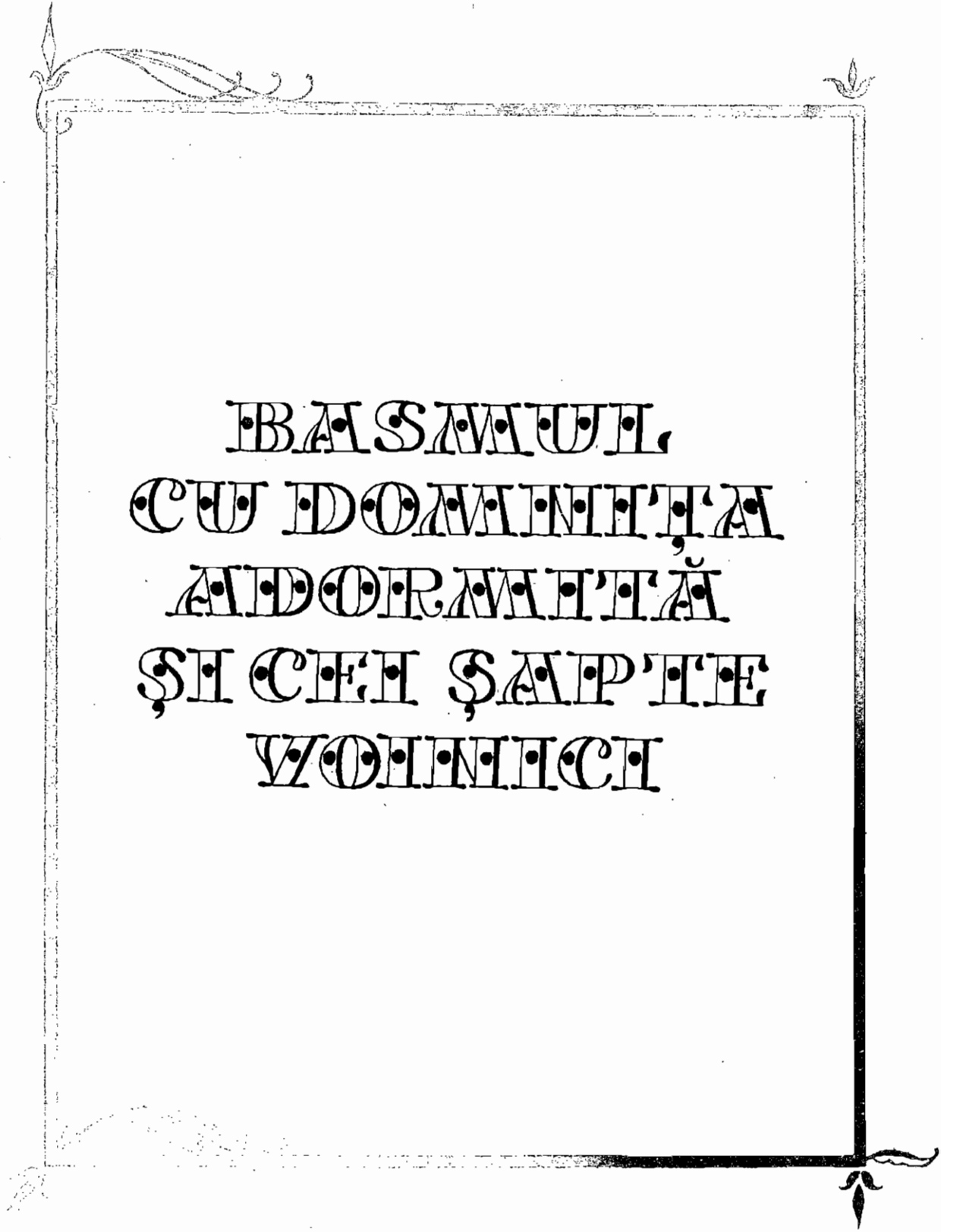

Horcăia, vinețea, clocotită,
Spumegînd, într-un urlet urcînd.
Peștișorul chemat — peștișorul,
S-a ivit săgetînd 'nalt zăporul
Și-a întrebat înc-o dat: „Ce ți-e dorul?”

Plecăciuni — temenele — îngînă:
„Fie-ți milă — stăpîn peștișor,
Iar mă mînă urgia bătrînă.
Nu-i tihnește să fie țarină.
Peste mări vrea s-ajungă stăpînă,
Cu sălașul cît mările-albastre,
Și de-acuși, să-i tot stai trăpăduș,
Cînd te chem să-i faci pofta-n cherem!“
Dar acum n-a zis pîs peștișorul,
Drum din coadă, în dungă plesnind,
În adînce-adîncime pierind.
A mai stat bietul moș, prea de-ajuns,
Dorind, iar, da-n zadar, un răspuns,
Făr' de care, s-a-ntors de la mare;
Și uimit s-a trezit năucit
Tot la cel bordeiaș prăpădit,
Unde-o vede pe babă, la treabă,
Lîngă vechea covată-stricată.

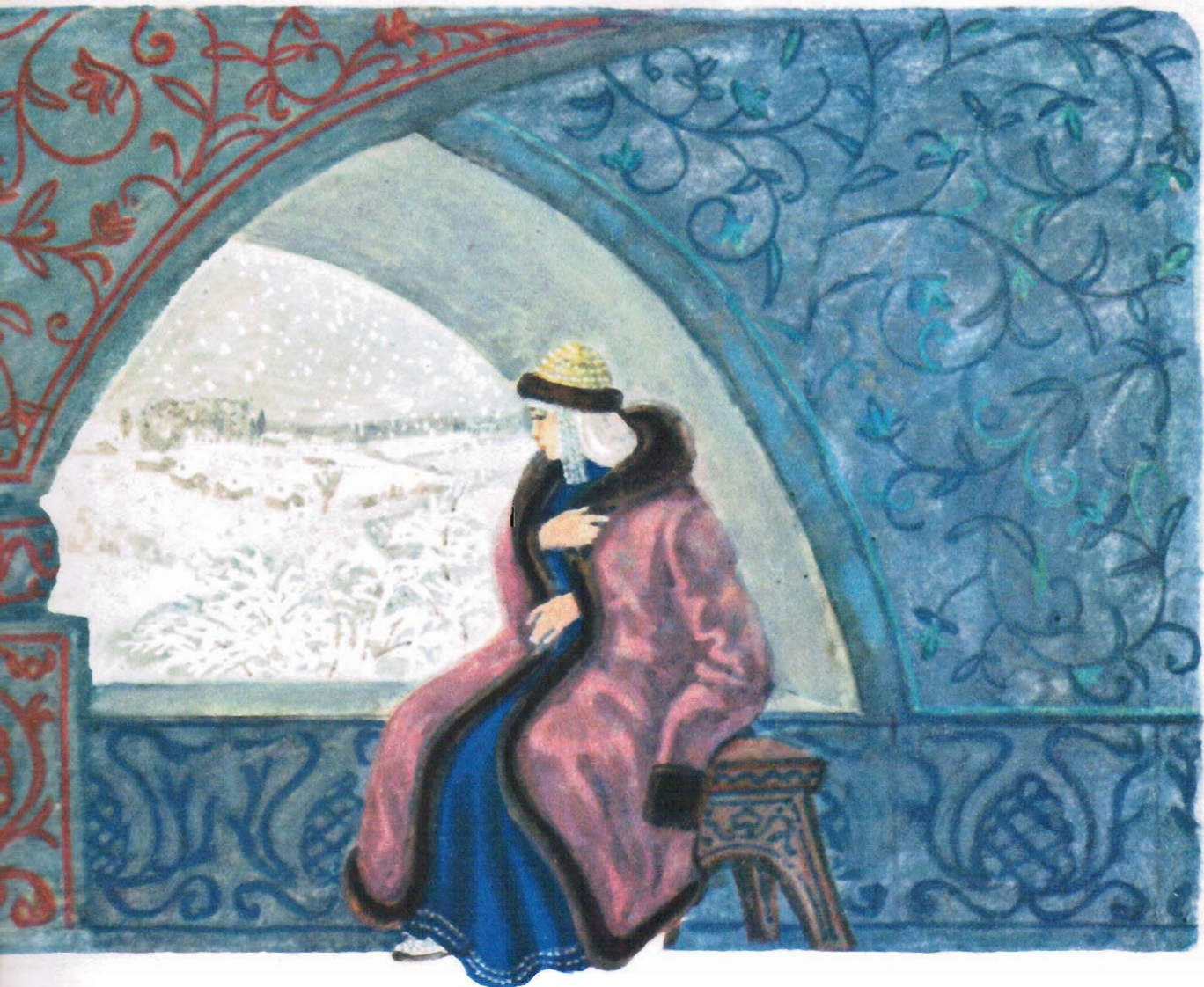

IBASAMUEL,
CUM DOMINICA
ADORANTIA
SEPTI SEPTU
WONNICH

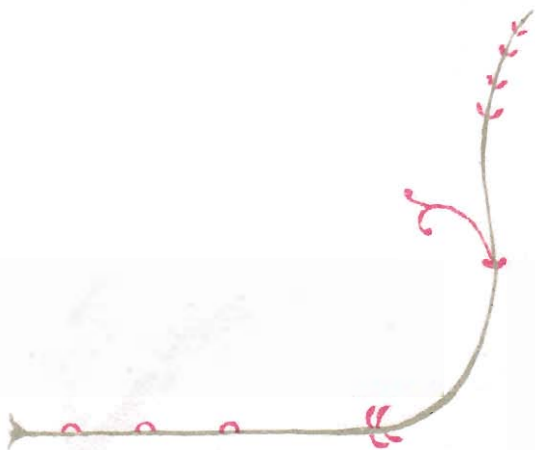

Haida! Di! Țaru-a pornit,
Într-un lung călătorit...
Stînd țarina la fereastră,
De atunci mereu adastă.
Tot privind, din zori în seară,
Ochii se îndurerară;
Tot pîndind neconținut,
Doar s-o-ntoarce drag iubit.
Și vedea doar vijelia
Ce-n vârtej horea cîmpia,
În ninsoare nesfîrșită,
Albă-albă — troienită.
Tot cu ochii pe cîmpie,
Așteptatu-l-a să vie

Pînă-n noaptea de ajun,
Cînd, puternic domnul-bun,
Înduratu-s-a cu milă,
Dăruindu-i o copilă.
Iar cînd zorile-au mijit,
După chinul prelungit
(Vreme trudnic așteptată)
S-a întors și țarul-tată.
Dar de-atîta fericire,
Ce era chiar peste fire,
Avu parte prea puțin;
Ea oftînd cu greu suspin,
Din prea multă bucurie,
Dîndu-și duhul la chindie.

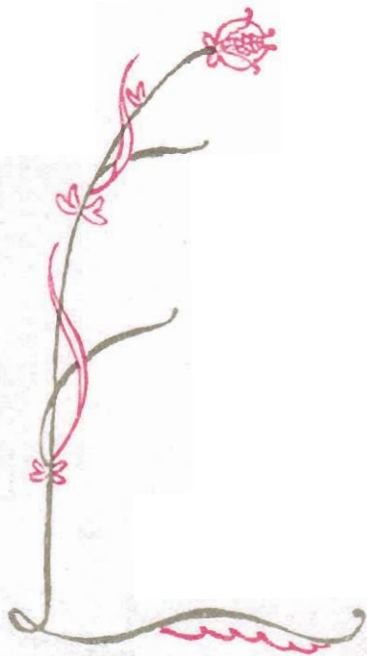
Bietul țar, nemîngîiat,
 Stete-o vreme—cît a stat,
 Dar ca omul, slab de fire,
 Dup-un an de văduvire,
 Cînd sorocul s-a plinit,
 Cu o alta ș-a-nsoțit!
 Ce să spui? Noua aleasă
 Frumoasă, era... frumoasă,
 Naltă, albă și mlădie,
 Și isteată—și nurlie,
 Da' la suflet o trufașe,
 Și ca fire—o pizmașe.
 Ea avea, drept zestre dată,
 O oglindă fermecată,
 Ce har fără preț avea:
 Întrebată, răspundea.
 Țarina—noua stăpînă,
 Cu oglinda se îngînă,
 Blîndă doar cu ea, vorbea,
 Îi zîmbea—o dezmierda,
 Tot privind astă minune:
 „Dragă oglinjoară, spune,
 Spune-mi fără amăgire
 Și îmi dă adevărire,
 E pre lume vreo crăiasă
 Mai albă și mai frumoasă?”
 Iar oglinda fermecată
 Îngîna răspunsu-ndată:
 „Nu cunosc altă crăiasă
 Mai albă și mai frumoasă”.
 Și țarina, încîntată,
 Chicotea îmbujorată,
 Umerii și-i legăna,
 Ochii galeși răsturna,
 Degețelele pocnind,
 Cu o mînă-n șold rotind,
 Tot privindu-se-n oglindă,
 Frumusețea să-și cuprindă.

In ăst timp — neluată-n seamă,
Copilița fără mamă,
Zi de zi, creștea — creștea,
Înfloreă — floare de nea.
Fața albă, sprâncenată,
Gura roșie, mușcată,
Fire blîndă, minunată.
Îi sortiră mire ei
Pe voivodul Elisei.
Pețitori făcînd cercare,
Țarul dete-ncuviințare,
La această pricopseală,
Hotărînd zestre de fală:
Șapte tîrguri prea bogate,
Iar palate numărate,
O sută patruzeci — toate,
Poruncînd să se și facă
Pentru strînsul zestrii — clacă.

Tarina, cît se gătește,
În oglindă se privește,
Mai schimbînd un cuvîntel
O întrebă iar la fel:
„Spune-mi, e vreo-mpărăteasă,
Mai albă și mai frumoasă?”

Oglinjoara a răspuns:
„Da — frumoasă ești de-ajuns,
Dar cu mult, mult mai frumoasă
Este tînăra crăiasă!“
Auzind așa ocară,
Îi veni în sus să sară;
Începu să se aprindă:
Plici! plezni peste oglindă,
Și cu tocu-n dușumea
Înciudată tropăia.
„Ah — oglindă — amăgești,
Mînți, mînți — te obrăznicești!
Doar nu-i alta-n lume — care,
Cu mine să se măsoare;
Cît privește pe copilă,
De-ncrezarea ei mi-e silă.
Ian-te uită, ce-a crescut!
Nu mă mir că s-a făcut
Albă-albă, zăpezie,
Fiindcă maică-sa — se știe —
Cît în pîntec o purta,
Doar ninsorile privea!
Cum crezi însă că se poate
Să mă-ntreacă pe dreptate,
Cînd eu sînt cea mai frumoasă,
Crăiasă — împărăteasă,
Și nu poate fi anume
Ca mine — alta pe lume!
Recunoaște și răspunde,
Haide! Nu te mai ascunde!“
Dar oglinda fermecată
I-a răspuns și astă dată:
„Ești frumoasă-mpărăteasă,
Da' domnița-i mai frumoasă!“
Maștera — neagră de ciudă,
Nevoind mai mult s-audă,
Pizmăreață, fire acră,
Azvîrli oglinda-n lacră,
Și-a chemat îndat-la ea
Pe-a ei roabă Oacheșă,
Ce-n iatacuri scutura,
Poruncindu-i iac-așa:
Pe domnița s-amăgească,
Pînă-n codru s-o-nsofească,

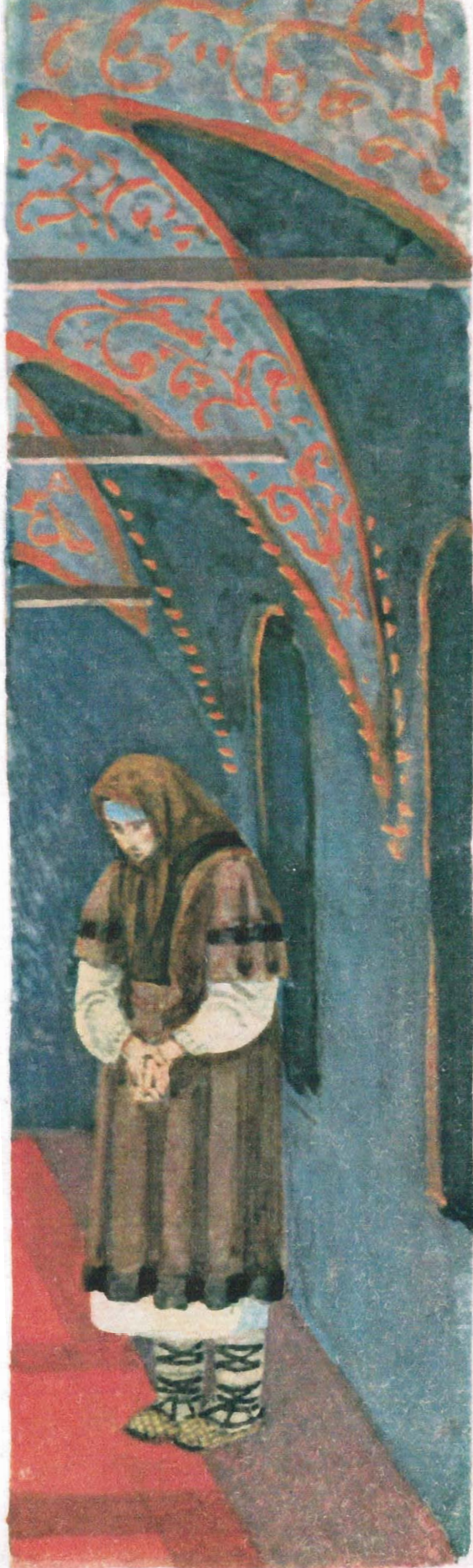

Și de-ndată ce-au purces,
Unde-o fi codrul mai des,
Prin tertip hain, viclean,
Să mi-o lege de-un buștean;
S-o sfîșie lupii vie,
Iar de nu, să nu mai vie
Nici cea roabă tuciurie.

Naiba doar va înțelege
Apriga fărădelege;
Dar făptură — atît de-avană,
S-o înfrunți, e de pomană.
Oacheșă n-a tîndălit,
Pe domnița a poftit,
De-au pornit, ca la plimbare,
În adînc de codru mare.
Și atît s-au depărtat,
Sub brădetu-ntunecat,
Că domnița prinse frică,
Și-ncepu duios să zică:
„Spune-mi — rogu-te să-mi spui,
De ce vrei să mă răpui?
Cruță-mă ca să trăiesc,
Și voi ști să-ți răsplătesc“.
Oacheșă, cu-nduioșare,
Ținu seama de rugare,
Că pe fată n-o răpuse,
Ci-i dădu drumul, și-i spuse:
„Aibă cerul îndurare,
Hait — ia-ți tălpile-n spinare!“
Cînd s-a-ntors Oacheșă iară,
„Hei — țarina-ndată zbiară —
Unde e frumoasa fată,
Prin ce codru se desfată?“
„Mult nu mai rămîne vie“,
Zise roaba tuciurie.
„De clintit din loc, nu poate,
C-am legat-o strîns de coate,
Dar, sărmana, n-o să-ndure
Mult, canonul din pădure,
De-o-ncăpea-n gheară de fiară,
Va avea moarte ușoară!“

Vestea-ndat' ce s-a lăjit,
Că domnița a pierit,
Țarul plinse moartea ei.
Atunci craiul Elisei,
Cu credință ș-a-nchinat,
Și-a pornit în căutat,

După draga lui frumoasă,
După tînăra-i mireasă.

În ăst timp, prin, codrul verde,
Biata fată — urma-și pierde.

Merse — merse, pînă-n zori,
Cînd pe-o pajiște de flori
Dă de-o curte părăsită,
Cu ulucă-mprejmuită,

Și-un dulău îi iese-n cale,
Gudurînd, lătrînd-o moale,
Și trăgînd ușor de poale,
Parcă-i face fetii semn,
Către porțile de lemn.
Fata intră în ogradă.
Nu e nimenea s-o vadă.
Suie treapta la pridvor,
Ușa-i fără de zăvor,
Intră-n tinda luminoasă,
Nu e nimenea în casă;
Numai laviți ferecate,
Lăicere înflorate,
Masa-ntinsă de stejar,
Sub icoanele de har,
Și-un cuptor bun de dormit,
Tot în cahle zmălțuit.
Fata-n gîndul ei își zice:
„Poate-s oameni buni pe-aice,
Poate nu mă izgonesc...
Unde sînt nu dumiresc!”
Fata dă ocol prin casă,
Unde-i praf, oglindă lasă,
Așezînd, dereticînd,
Rosturile pe de-a-rînd:
Candela-n ungher aprinse,
Făcu jar — cuptoru-ncinse,
Și suind peste cuptor
Adormi de-a binișor.

Cînd fu vremea prînzului
— Nechezatul mînzului—
Șapte roibi troyotitori
Trec prin pașiștea de flori,
Și descalecã voioși,
Șapte voinicei frumoși.
Mîndri—rumeiori la față,
Purtînd chicã și mustatã.
Cînd în casã au intrat,
Cel mai mare a strigat:
„Ce minune minunatã,
Casa cît e de curatã,
Am lãsat-o rãvãșitã,
Și-o gãsim orînduitã!
Cine ești, care te știi,
Tu prieten sã ne fii!
Dacã ești unchiaș, moșneag,
Sã fii moșul nostru drag!
Dacã ești mare flãcãu,
Sã ne fii frate mereu!
Dacã ești vreo bãtrînicã,
Sã ne fii nouã bunicã!
Iar de-i fi o fetișoarã,
Ne fii dragã surioarã“.

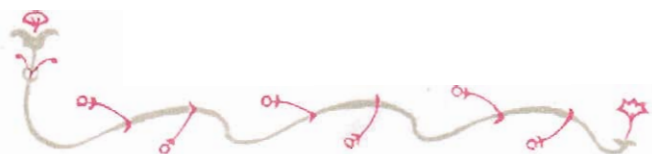
Auzind cuvântul lor,
Ea sări de pe cuptor,
Le urează bun venit,
Închinându-se smerit.
Cu obrazii-mbujorați
Zise: „Rogu-vă, iertați,
Fiindcă soarta m-a silit
Să fiu oaspe nepoftit“.
Dar cei șapte voinicei
Cum se bucurară ei!
Au recunoscut îndată
Că-i de neam, sărmana fată.
Fruntea mesii, o poftesc,
Cu scovergi o omenesc,
Și turnînd un păhărel
Din clondir — un degețel,
Îi îmbie — omenie
Băutura pe tipsie.
Fata cumpătul nu-și pierde,
Nu atinse vinul verde,
Din scovergi — doar o frîntură,
Cătinel, duse la gură,
Și-amintind că-i ostenită,
Roagă a fi-ngăduită
Să-și aștearnă de culcare,
Istovită fiind prea tare.
Cei șapte voinici, îndată,
O conduseră pe fată,
Într-o albă chilioară,
Unde singură-o lăsară.

Zilele treceau fugar,
Precum scapără-un amnar;

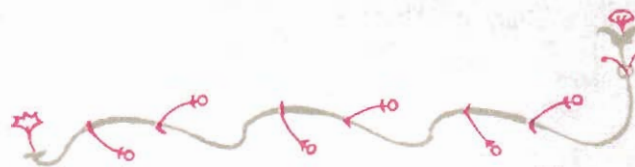

Dar frumoasei, nici p-atît,
Nu i se făcea urît.
Și-ar fi stat o veșnicie,
În codreana sihăstrie.
Pînă nu mîjlea de zori,
Acei șapte frățiori,
Laolaltă se porneau,
Rațe sure săgetau,
Sau, mai dreaptă desfătare,
Cîte-o liftă prădătoare,

De-a călare să doboare,
Retezînd, din beregată,
Capul de tatar, pe dată,
Sau prindeau cu laț arcan
Vreun cerchez piotigorean,
Cît micuța gospodină,
Ca o harnică albină
Prînzurile pregătea,
Casa o deretica,
Robotînd, de bună voie,
Rînduînd orice nevoie,

Mulțumiți fiind toți iară,
Și trecea vremea fugară!

NI

u e lucru de mirare,
Frații o-ndrăgiră tare
Și-ntr-o zi, chiar de cu noapte,
În iatac intrînd toți șapte,
Închinîndu-se smerit,
Cel mai mare i-a grăit:
„Mîndră fată — scump odor,
Ne ești dragă tuturor,

Și cu cît mai mult te știm
Cîteși șapte te-ndrăgim;
Bucuros, din noi, oricare.
Te-ar lua soață iubitoare,
Deopotrivă te-ndrăgim,
Dar, nevrînd să ne vrăjbm,
Tu s-alegi — să hotărăști
Cu cine te logodești!
Unul — luîndu-te soție,
Ceilalți frații tăi să fie!
Oare pentru ce temei
Clatini capul? Nu ne vrei?“

„**A** lei — frățiorii mei,
A rostit alba domniță,
Dragi voinici, viteji de viță,
De cumva vă amăgesc,
Să n-am parte să trăiesc!
Scumpi îmi sînteți deopotrivă,
Însă pronia milostivă
Altă soartă mi-a sortit.
Nu e de tăgăduit,
Mîndri și viteji toți șapte,
Vă cunosc din chip și fapte,
Bine mult vă datoresc,
Și din suflet vă iubesc,
Însă, inima mi-e dată
Altuia, pe viața toată;
Unuia, crai Elisei!
Voi rămîneți frații mei“.

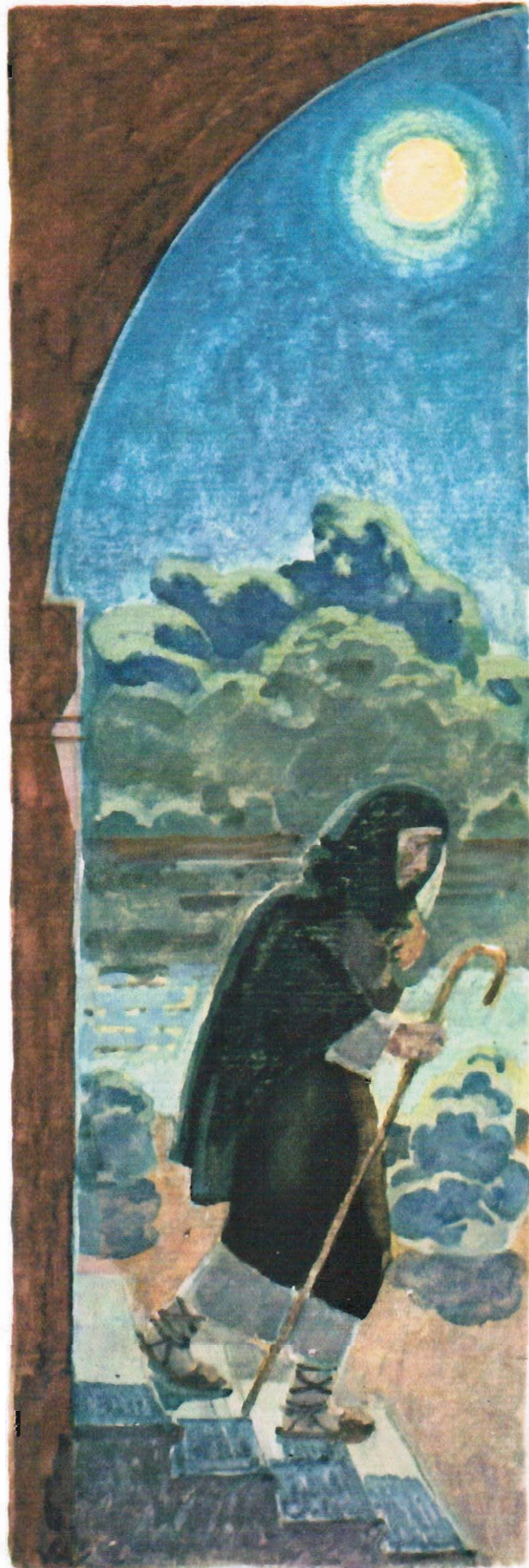
Frații — în tăcere sînd,
Scărpinîndu-se, oftînd,
„Nu-i — a zis fratele mare —
Supărare la-ntrebare,
Și de-acuma, dacă știm,
Nici n-o să mai pomenim“.
Și-a șoptit fata îndată:
„Nu mă credeți mîniată,
Dar nu sînt nici vinovată,
Fiind de vorba mea legată!“
Pețitorii se-nchinară
De vînat se luară iară,

Viețuind cu voie bună,
Mai departe împreună.

M

aștera — țarina rea —
De domniță-și amintea,
Frumusețea nu-i uita,
A răbdat mult, îmbufnată
Pe oglinda fermecată,
Pînă ce n-a mai răbdat
Și mînia și-a uitat,
Prinse să vorbească iară,
La oglinda oglinjoară,
I-a zîmbit ca-n vremuri bune:
„Spune-mi, oglinjoară, spune
Adevărul drept, anume:
Alta-i mai frumoasă-n lume?“
Și oglinda i-a răspuns:
„Ești frumoasă îndeajuns,
Nu încape îndoială,
Frumusețea ta-i de fală,
Fiindcă nimeni n-a aflat
Că în codru-ntunecat,
La cei șapte frățiori,
Dintr-o pajiște cu flori,
Singurică își petrece,
Acea care te-ntrece“.
Iar țarina mînioasă
A răcnit la cea ochioasă:
„Ha — din vorbă mi-ai ieșit,
Ce-ai făcut, ce-ai uneltit?“
Roaba i-a mărturisit:
Uite așa... precum era!
Ascultă țarina rea,
Și jură s-o tragă-n țeapă,
De domniță — de n-o scapă!

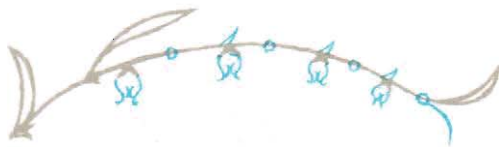
Într-o zi alba domniță,
Preafrumoasa copiliță
La fereastră sta, torcînd,
Frățiorii așteptînd,
Cînd dulăul lătrător
Veste dă de sub pridvor!
Ce să vezi? O cerșetoare,
Șchiopătînd prin curtea mare,
Avînd fața mai smolită
Ca tingirea înnegrită;
Da cu cîrja în dulău,
Ce lătra cu chelălău.
„Stai, bunico — stai, adastă!
Strigă fata din fereastră,
Leg dulăul cît vorbesc,
Și pomană-ți pregătesc“.
A răspuns cea tuciurie:
„Vai ce cîine, ce urgie,
Că de vie mă sfîșie!
De cînd sînt n-am pomenit
Un turbat mai îndîrjit!“
Vru domnița să coboare,
Să-i dea babei cerșetoare
Pîine caldă, și mîncare,
Dar dulăul și mai tare
Latră, latră, mîrîind,
Pe cea babă-n loc oprind,
Fioros — nu-ngăduia
Să se-apropie de ea.
„Ce-o mai fi cu ăst dulău?
A dormii pesemne rău;
Zise-n sine-a copiliță.
„Ține — zvîrl peste porțiță
Pîine caldă și merinde.
Prinde, babo“ — baba prinde!
Și adaugă vicleană:
„Bogdaproste de pomană —
Acum prinde dumneata
Darul babii: iacă-na!“
Și-nspre fată-a zvîrlit
Un măr-proaspăt pîrguit,

Aurit și rumenit.
 Cîinele sări spre tindă,
 Măru-n zbor parcă să-l prindă.
 Dar cu mîinile întinse,
 Hait — domnița măru' prinse.
 A mai zis baba atît:
 „Gustă-l, ține de urît“.
 Mai bolborosind grăbită:
 „Mulțumită pentru pită“,
 Șchiopătînd la drum grăbită,
 În mătânii gheboșită.
 Dar dulăul lătrător
 Se repede în pridvor,
 Năzărind ca la stafie,
 Urlă — urlă a pustie —
 Că în jalea lui cîinească,
 Biet, nu poate să vorbească.
 Cum ar vrea fetii să-i spună:
 „Zvîrle măru'! Nu-i a bună“.
 Fata cearcă să-l alinte:
 „Ce-ai, Socolco? Fii cuminte!“
 Cu mînuța-i netezește
 Blana care se zbîrlește.
 „Du-te, culcă-te sub scară!“
 Fata-nchise ușa iară,
 Și la geamul ei s-a ntors
 Pregătindu-se de tors.

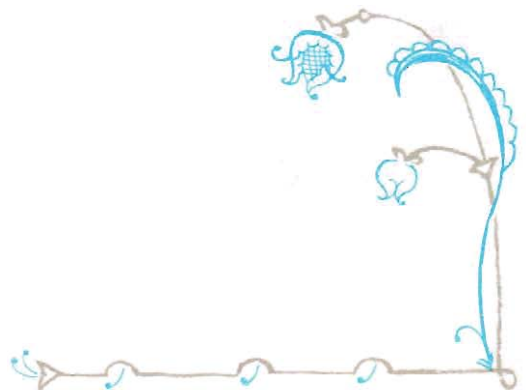
Frații cît își aștepta,
 Măru' o ademenea.
 Proaspăt, parcă îmbrumat,
 Așa fraged, aromat,
 Ce zemos — din pîrguit,
 Parcă miere a mustit.
 Cît de luminos la fel,
 De parcă străvezi prin el.
 Se gîndea ea să-l păstreze,
 Pin-vin frații să cineze,
 Dar, de lungă adăstare,
 A pierdut orice răbdare.

Merișorul gîndu-i fură;
 L-a purtat spre roșia-i gură
 Și-a mușcat o firimiță.
 De îndat-alba domniță
 A căzut fără suflare
 Și simți pe dat că moare.
 Mîna-i lunecă în jos...
 Rostogol măru' frumos...
 Ochii peste cap i-a dat,
 Sub icoane a picat,
 Fără glas încremenită,
 Peste-o laviță cioplită.

Într-ăst timp, venea spre casă
 Ceata fraților voioasă,
 Dornici să se odihnească
 Dup-o luptă haiducească.
 Auzindu-l de departe
 Cîinele urlînd a moarte,
 S-au oprit cei voinicei.
 Cîinele sărea spre ei,
 Iar pornind, iar scheunînd;
 Frații s-au fost luat de gînd.
 „Semn rău — astă-ntîmpinare“,
 Zise fratele cel mare —
 „Ce necaz ne mai așteaptă?“
 Pîteni dînd, nu mai așteaptă,
 Au ținut numa-ntr-o goană.
 Intră-n casă. Rămîn stană...
 Cît dulăul, mai zbîrlit,
 Înspre măr s-a repezit
 L-a-nghițit, și-a și murit,
 Că era măr otrăvit.

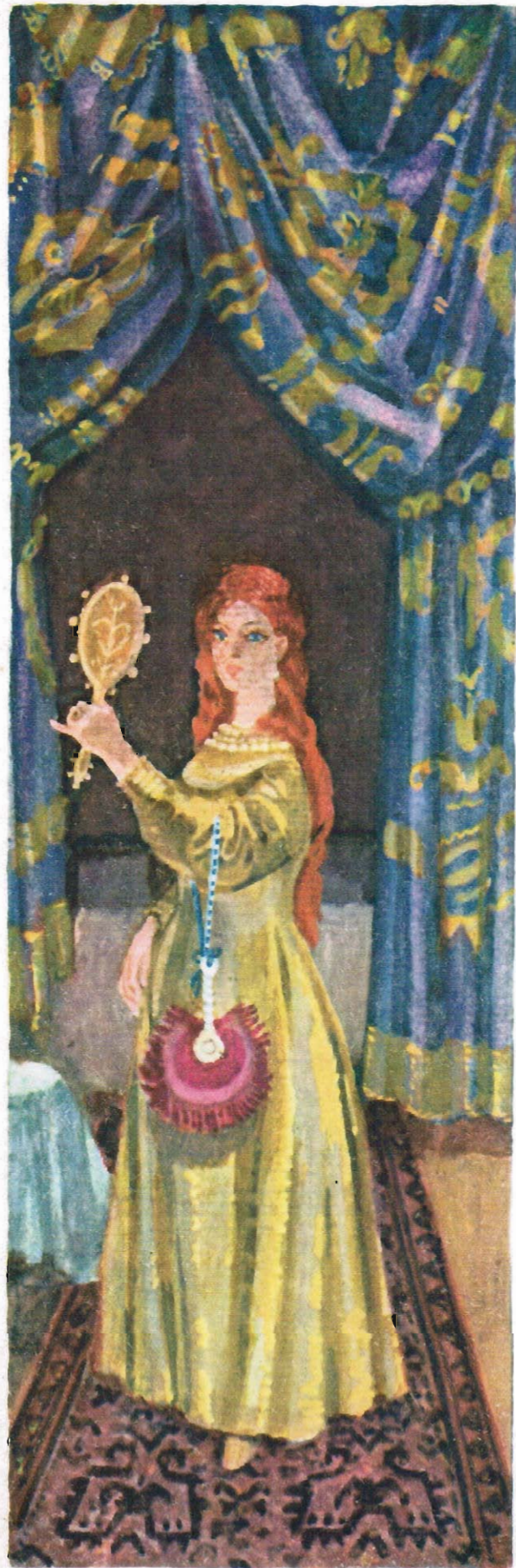
Frații obidiți de soartă,
Cînd văzură fata moartă,
Cu bărbiile în piept,
Se-nchinară celui drept,
Aprinzînd o luminiță,
În genunchi, lîngă domnită.

Ridicînd-o -mpodobind-o,
De vecie pregătind-o.
Dar cînd vrură s-o îngroape,
Și erau — aproape-aproape,
Iată că s-au răzgîndit,
Căci în somnu-i liniștit

Așa fragedă-arăta,
Numai că nu mai sufla!
Deci trei zile-au zăbovit,
Dar cum ea nu s-a trezit,
După datina străbună,
Chibzuiră împreună,
Și-i orînduiră dar,
Raclă mîndră de cleștar,
Jos în raclă-o-așezară,
Sus pe umeri o urcară,
Pîn-la muntele pustiu.
Și-ntr-al nopții miez, tîrziu —
Într-o hrubă-adînc săpată,
Racla grijuliu purtată,
Fu pe urmă agățată;
Între lanțuri ferecate,
Pe șase stîlpi rezcmate.
Apoi frații îngenuncheară,
Mai privind la surioară.
Stropi de foc plîngeau din faclă
Și-au zis frații: „Dormi în raclă.
Frumusețea ta cerească
N-a putut să biruiască
Răutatea omenească!
Sufletul tău, multiubită,
N-avu partea cuvenită,
Să găsească fericire,
Așteptînd alesul mire.
Și de-acum dezlegămîntul
Îl va legăna mormîntul“.

Tot pe-atunci, țarina rea
Vestea bună aștepta.
Luînd oglinda-n taină mare,
Puse vechea întrebare:
„E pe lume vreo crăiasă
Mai mîndră și mai frumoasă?”
Și răspunsul a venit
Lămurit, neșovăit:
„Nu cunosc altă crăiasă
Mai albă și mai frumoasă”.

Voevodul Elisei,
Ars de focul dragostei,
Mistuit de dorul lui,
A luat calea codrului,
Murgul lui împintenînd,
Largul lumii vînturînd,
Căuta mireasa lui,
Care nu-i, și nu-i, și nu-i!
Tînguia, cît rătăcea,
Toți drumeții-i întreba,
Nimenea răspuns nu-i da!
Unii-n față-l zeflemeau,
Alții fața întorceau.
Pîn-a dat de sfîntul soare
Și-i făcu întîmpinare:
„Soare, soare strălucit,
Pe văzduhuri domn slăvit,
Cînd cu arșiți — cînd cu gerul,
Anu-ntreg cutreieri cerul,
Toate vezi și luminezi,
Din țării cît priveghezi!
Spune, spune, sfînte soare,
Unde-i dragostea mea oare?”
Soarele-a răspuns: „Eu știu
Tot ce e pe lume viu,
Dar pe unde-am colindat,
Eu de urma ei n-am dat.
Poate însă — sfînta lună
Că ți-o da veste mai bună.
De-a-ntîlnit-o, o să-ți spună”.

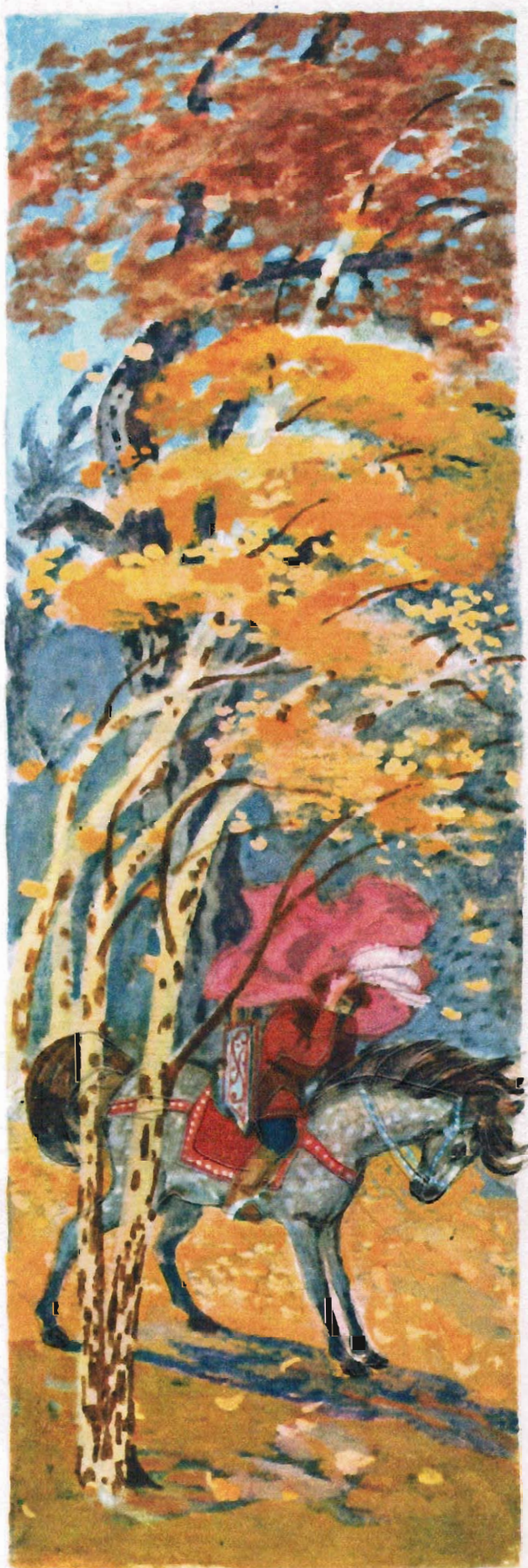
Elisei, în jalea sa,
Înnoptarea aștepta,
Iar cînd luna-a răsărit
Drept în cale, i-a ieșit.
Și la fel ca înainte
El rugatu-s-a fierbinte:
„Lună, lună—doamnă bună
Tu a nopților cunună,
Corn de aur străveziu,
Răsărită din tîrziu,
Tu ce peste vremuri crești,
Chipul cînd ți-l rotunjești,
Cînd cu stelele pornești,
După-ndătinatul tău,
Priveghind adîncul hău,
Spune-mi, spune-mi, n-ai văzut,
Undeva, prin vreun ținut,
O domniță, copiliță,
Gingașă ca o mlădiță,
Și frumoasă să te mire?“
Întreba sărmanul mire...
Îi răspunse dalba lună:
„Eu, cît stelele se-adună,
Doar cu schimbul străjuiesc,
De-a trecut pe cît lipsesc,
N-am cum ști de ea—ce vrei!“
„Vai-vai“—jeli Elisei.
Luna l-a mai mîngîiat:
„Ce nici eu nu am aflat,
Numai vîntul poate știe,
Dragostea unde să fie!
Către vînt, îndată du-te,
Vezi, el poate să te-ajute.“

Elisei, cum auzi
Înspre vînt se repezi
Și-nfrînînd durerea sa,
Cu nădejde mi-l chema:
„Vîntule, puternic ești,
Turma norilor gonești,
Marea-albastră răsvrătești
Cînd pornești plin de avînt,
Vîntule—năpraznic vînt.
Aducînd schimbări de vremi,
Doar de cel de sus te temi.

Drag — drag vîntule, răspunde,
Unde-mi este draga, unde?
Fie-ți milă de-un biet mire“.
Vîntul țiiu subțire,
Iar apoi, șuierător,
I-a răspuns răsunător:
„În ținut fără lumină,
Unde plînge-o apă lină,
Sub un munte nalt de stîncă,
Șfredelit de-o hrubă-adîncă...
În cea hrubă-văgăună,
N-ajung razele de lună,
N-ajung razele de soare...
Acolo, în legănare,
Clătinîndu-se-n zadar,
Stă o raclă de cleștar,
Între lanțuri ruginite,
Pe șase stîlpi rînduite,
Și-n acea singurătate,
Nimeni nu se mai abate,
Lanțurile, cînd și cînd,
Parcă le auzi plîngînd,
Iar în racla de cleștar,
Afli — ce-ai pierdut — amar —
Dragostea din veșnicie“.

Trecu vîntul vijelie.
Dar voivodul Elisei,
Cum află de urma ei,
A pornit spre cel pustiu,
Ca măcar, în prea tîrziu,
S-o mai vadă înc-o dată
Pe iubita de-altădată.
Și cum merge-merge-n ceață,
Iată — muntele în față.
Pe tărîmul cel pustiu
Nu-i nici greierele viu.

Gură neagră văgăuna.
Lin plîngea o apă-ntruna,
Voivodu-n bezna-adîncă,
Ce se adîncea sub stîncă,

Vede racla—legănată,
De cleștar—pe stîlpi legată.
Și în raclă, pe domniță,
Între flori de lămîiță,

Adormită-n somn de moarte...
Pașii n-au mai vrut să-l poarte.
Bietul mire, prăvălit,
De cea raclă s-a izbit,
Lanțurile se sfărîmă,
Pleoapa raclei se dărîmă.
Și domnița prinde viață,
Rumenind ușor la față.
Ridicînd priviri mirate,
Văzînd lanțuri descleștate,
Cu suspin lin a grăit:
„Din ce somn greu m-am trezit“.

Și din raclă se ridică,
Lacrimi din ochi le pică,
Și ea plînge—și el plînge,
Iar apoi la piept o strînge,
Și o poartă, către poartă.
Nu mai vor să se despartă.
Cît de veseli amîndoi,
Luînd grăbiți calea-napoi,
Dar mai grabnic fu să vie
Vestea, prin împărăție,
Că domnița este vie!

În ăst timp, la ea acasă,
Vitrega împărăteasă,
Maștera — țarina rea,
Cu oglinda vorovea,
Spunea: „Nu-s eu mai frumoasă
Decît orice-mpărăteasă?“
Dar primi pe loc răspuns:
„Ești frumoasă îndeajuns;
Însă mult-mult mai frumoasă
Este tînăra crăiasă.“
Țarina, sārînd ca arsă,
Pe oglindă focu-și varsă,
De podele a trîntit-o,
Cioburi — hîrburi — a zorbit-o,

Și dînd buzna, pe-o ușiță,
S-a-ntîlnit cu cea domniță.
Și la ea cît a privit,
De-nciudare a pleznit...
După-o scurtă-nmormîntare,
S-a încins o nuntă mare,
De-au rămas de pomenire
Și mireasa, și cel mire.

Hei! Am fost și eu poftit,
De prin vedre-am lipăit,
Însă fără lăcomie,
Că mi-a curs și sub bărbie.

